

§ 160

Delårsrapport Region Norrbotten augusti 2018

Dnr 3441-2018

Regionstyrelsens förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår fullmäktige godkänna delårsrapport per augusti 2018.

Yttrande till beslutsförslaget

Region Norrbotten redovisar ett mycket bra ekonomiskt resultat vilket innebär att regionen med råge når det finansiella resultatmålet. Det är positivt att många resultat i verksamheten förbättras och det är glädjande att en sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen är att Region Norrbotten har god ekonomisk hushållning.

Sjukvårdsdivisionerna har dock fortsatt stora underskott och det är därför viktigt att divisionerna kraftsamlar kring arbetet med åtgärderna i de ekonomiska handlingsplanerna så att de ger ekonomisk effekt. Den fortsatta ökningen av kostnader för inhyrd personal är oroande och olika åtgärder har vidtagits.

Sammanfattning

Den samlade bedömningen av de strategiska målen för perioden är att ett mål helt har uppnåtts och nio har delvis uppnåtts.

Det ekonomiska resultatet per augusti 2018 är 234 mnkr vilket innebär 4,2 procent av skatter, bidrag och utjämning och betyder att det finansiella resultatmålet har uppnåtts. Periodens nettokostnader har ökat med 3,4 procent jämfört med föregående år samtidigt som skatteintäkter, utjämning och statsbidrag har ökat med 2,6 procent.

Årsprognosen pekar på ett överskott med 321 mnkr, vilket är 19 mnkr bättre än fjolårets resultat och 129 mnkr bättre än budget. Ökade medel från nationella överenskommelser samt bättre finansnetto förklarar i allt väsentligt avvikelserna mot budget. Resultatet utgör 3,9 procent av skatter, bidrag och utjämning och innebär att resultatmålet bedöms uppnås även för helår 2018.

Däremot har hälso- och sjukvårdsdivisionerna fortsatt underskott vilket beror på att de ekonomiska handlingsplanerna inte ger tillräcklig effekt under året samtidigt som andra kostnader ökar. Svårigheter med kompetensförsörjningen medför ökade kostnader för inhyrd personal inom somatisk vård, både läkare och sjuksköterskor.

Ärendet

Ekonomiskt delårsresultat

Region Norrbotten redovisar ett positivt resultat för perioden på 234 mnkr, vilket är 90 mnkr bättre än periodbudgeten men 60 mnkr sämre än föregående år.

Under perioden ökade nettokostnaden med 174 mnkr (3,4 procent) samtidigt som skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ökade med 139 mnkr (2,6 procent).

Regionens divisioner redovisar ett negativt periodresultat med 203 mnkr vilket är 95 mnkr sämre än resultatmålet. Endast divisionerna Länsteknik och Service klarar periodens resultatmål. Regiongemensamma verksamheter redovisar en positiv avvikelse mot periodens resultatmål med 104 mnkr. Finansieringen redovisar också en positiv avvikelse med 76 mnkr för perioden.

Utfallet av divisionernas ekonomiska handlingsplaner är 69 mnkr jämfört med planerade 111 mnkr vilket betyder att 61 procent av handlingsplanerna har gett ekonomisk effekt.

Intäkterna per augusti är 24 mnkr (2,9 procent) högre jämfört med föregående år och 121 mnkr bättre än budget. Budgetavvikelsen beror på statsbidrag från nationella överenskommelser och EU-bidrag som inte var kända vid budgettillfället.

Personalkostnaderna har ökat med 48 mnkr (1,8 procent) jämfört med föregående år. Löneavtalsökningen ligger på 66 mnkr och kostnaderna för basbemanning (arbetad och ej arbetad tid) och andra personalkostnader har minskat med 34 mnkr. Samtidigt har kostnaden för extratid ökat med 16 mnkr. Pensionskostnaderna är 55 mnkr högre än föregående år som följd av ökade avsättningar till pensioner.

Kostnader för inhyrd personal uppgår till 218 mnkr vilket är 25 mnkr högre än samma period föregående år. Ökningen av inhyrd personal är i somatisk vården och avser både läkare och sjuksköterskor. Även kostnaderna för köpt utomlänsvård ökar och ligger nu på 375 mnkr vilket är en ökning med 12 mnkr. Kostnaderna för läkemedel ökar med 28 mnkr.

Ekonomisk årsprognos

Årsprognosen pekar på ett överskott med 321 mnkr, vilket är 129 mnkr bättre än budget. Regiongemensamma verksamheter prognostiserar ett överskott på 91 mnkr. Årsprognosen för finansieringen är 187 mnkr bättre än budget vilket framför allt förklaras av lägre avskrivningar till följd av införande av komponentavskrivning på fastigheter, realisering av vinster i pensionsportföljen, icke förbrukade medel från nationella överenskommelser, befolkningsförändringar och reserver.

Divisionernas årsprognoser pekar på ett underskott på 318 mnkr, vilket är 154 mnkr sämre än resultatmålet. Resultatavvikelsen för divisionerna beror på att beslutade handlingsplaner inte förväntas ge full effekt samt att kostna-

der inom andra områden ökar. Framför allt svårigheter med kompetensförsörjning som medför ökade kostnader för inhyrd personal. Även kostnaderna för läkemedel och sjuktransporter i luften ökar.

Divisionernas prognosticerade resultat är 14 mnkr sämre än föregående år när hänsyn tas till budgetjusteringar, varav Division Närsjukvård prognosticeras försämma sitt resultat med 5 mnkr och Division Länssjukvård med 27 mnkr. Resultatet för Division Folktandvård prognosticeras bli 5 mnkr bättre än föregående år. Resultatet för Division Service prognosticeras bli 12 mnkr bättre än 2017 och 6,5 mnkr bättre än resultatmålet för 2018. Division Läns- teknik prognosticeras uppnå ett resultat som är 10 mnkr bättre än resultatmålet och 1 mnkr bättre än 2017.

Samlad bedömning av måluppfyllelsen avseende fullmäktiges strategiska mål

Bedömningen av måluppfyllelsen av de strategiska målen är en samlad bedömning, vilket innebär att resultatet för enskilda styrmått och kontrollmått inte nödvändigtvis får avgörande genomslag på måluppfyllelsen, utan även aktiviteter och andra faktorer påverkar.

God ekonomisk hushållning

Region Norrbotten redovisar ett ekonomiskt resultat för både perioden och i årsprognosen som överstiger det finansiella målet på 2 procent av skatter, statsbidrag och utjämning. Den samlade bedömningen av de strategiska målen för perioden är att ett mål helt har uppnåtts och nio har delvis uppnåtts. En sammanvägning av måluppfyllelsen för regionens finansiella mål och verksamhetsmål resulterar i bedömningen att Region Norrbotten har god ekonomisk hushållning.

Medborgare

Nöjda medborgare

Den samlade bedömningen är att målet om nöjda medborgare till viss del är uppnått. Aktiviteter görs för att öka förtroendet för verksamheten och för hållbara livsmiljöer. Vad gäller förtroende för verksamheten är kunskap viktigt. Insatser görs för att öka kunskapen om regionens uppdrag, verksamhet och resultat. Under våren påbörjades en informationskampanj om regionens arbete med att minska beroende av inhyrd personal och vad det innebär. Det arbetet fortsätter under hösten.

Även artikelserien Hit gick pengarna som beskriver hur de statliga pengarna till regional tillväxt används och kommer medborgare och företag till nytta fortsätter. Företagare och projektägare berättar om sina utmaningar och satsningar.

Det finns en god grund för arbetet med hållbara livsmiljöer. Aktiviteter görs som bidrar till att målet kan uppfyllas på längre sikt. Arbetet med hållbara livsmiljöer ställer krav på samarbete med andra aktörer, till exempel kommuner, myndigheter och civilsamhället. Ett viktigt verktyg är den regionala

utvecklingsstrategi som nu arbetas fram och är ute på bred remiss i länet. Strategierna och planerna utgör grunden för samverkan kring hållbara livsmiljöer då de beskriver mål och prioriteringar.

En god och jämlik hälsa

Den samlade bedömningen är att det strategiska målet delvis är uppnått. Positivt är att flera preventiva insatser kommit igång bra på flera håll i länet och är ökande. Fler patienter i riskgrupp diabetes, högt blodtryck och/eller övervikt har fått en dokumenterad riskbedömning av levnadsvanor jämfört med föregående tertial. Däremot finns det skillnader mellan män och kvinnor, män i riskgruppen får i högre utsträckning en dokumenterad riskbedömning. Andelen patienter i riskgrupp psykisk hälsa som fått levnadsvanefråga har också ökat. Här ses inga skillnader mellan manliga respektive kvinnliga patienter.

Dokumenterade insatta åtgärder vid konstaterad risk har också ökat för bägge riskgrupperna. Resultatförbättringen är glädjande och tyder på att hälsocentraler i allt större grad involverar levnadsvanearbetet i vårdkontakter, i alla fall när det gäller dessa två valda riskgrupper. Det behövs dock åtgärder för att säkra att kvinnor i lika hög grad som män får riskbedömning av levnadsvanor även i gruppen patienter med diabetes, högt blodtryck och/eller övervikt.

Inom området en god och jämlik hälsa pågår omfattande insatser. Fler barn och vuxna får idag frågan om våld i nära relation vilket gör att fler människor kan få möjlighet till stöd och då även minskad risk för ohälsa nu och senare i livet. Ökat genomförande av Norrbottens hälsosamtal behöver fortsatt vara i fokus, och skulle också innebära en ökning av antalet norrbottningar som får frågan om våld i nära relation. Med tiden behöver fler hälsofrämjande metoder och förebyggande insatser bli en naturlig del av den dagliga verksamheten.

Fortfarande befinner sig Region Norrbotten bara i början av ett omställningsarbete mot en mer hälsofrämjande- och sjukdomsförebyggande hälso- och sjukvård men där antagandet av strategin Vägen till framtidens hälsa och vård år 2035 visar på dess stora betydelse för att möta behoven.

Insatser som kompenserar för ojämna förutsättningar för hälsa behöver utvecklas och användas mer. Handlingsplanen för att genomföra den regionala folkhälsostrategin blir ett naturligt stöd i kommande års insatser. Här har hälso- och sjukvården viktig roll för att jämna ut hälsan då medarbetare möter människor med olika bakgrund och förutsättningar.

Verksamhet

Effektiv verksamhet med god kvalitet

Den samlade bedömningen är att det strategiska målet delvis är uppnått. Resultaten har förbättrats för de flesta styrmåtten jämfört med föregående period men det krävs fortsatta förbättringar innan målnivåerna nås i sin helhet.

Inom den palliativa vården har andelen patienter med dokumentation av behandlingsstrategi i journalen fortsatt att öka men en del återstår till målnivån. Andelen patienter med tyngre psykisk ohälsa som fått fråga om levnadsvanor är oförändrad jämfört med ifjol och är relativt nära målnivån. Antalet ärenden till patientnämnden inom området kommunikation är lägre än föregående perioder. Detta förklaras delvis av att rutinerna för registrering av anmälningar anpassats till den nationellt vedertagna modellen. Tillgängligheten till regionens hälso- och sjukvård fortsätter att förbättras men 90-dagarsmålet för besök och åtgärd inom den specialiserade vården nås ännu inte. Ledtiderna för standardiserade vårdförlopp inom cancervården når inte upp till regionens mål men är betydligt bättre än riksgenomsnittet.

Användningen av 1177:s e-tjänster fortsätter att öka och funktionaliteten utvidgas. Andel av befolkningen som loggat in på 1177 närmar sig målet på 50 procent av befolkningen i länet.

Andelen patienter 75 år eller äldre som har en dokumenterad och sökbar läkemedelsberättelse i journalsystemet har ökat något men når fortfarande inte målnivån. Vårdskadorna har minskat och är nu nära målet på mindre än sju procent.

Helhetsperspektiv med personen i centrum

Den samlade bedömningen är att det strategiska målet delvis är uppnått. Antalet samordnade individuella planer har ökat betydligt jämfört med samma period 2017 och målet för 2018 har uppnåtts. Även andelen samordnade individuella planer där den enskilde deltagit i framtagandet har ökat kraftigt och uppnår målet. Andelen oplanerade återinskrivningar i slutenvård ökade något under perioden medan andelen utskrivningsklara patienter som är kvar på sjukhus minskade. Målnivåerna nås fortfarande inte inom dessa områden men de omfattande förbättringsåtgärder som pågår har visat resultat. Det totala antalet dagar som utskrivningsklara varit kvar på sjukhus har minskat kraftigt under året och ytterligare förbättringar väntas.

Kunskap och förnyelse

Konkurrenskraftig region

Den samlade bedömningen är att målet om en konkurrenskraftig region till viss del har uppfyllts. Aktiviteter planeras och genomförs i linje med framgångsfaktorerna som är målanpassade åtgärder och ett tydligt regionalt företäradarskap. Satsningar görs för utveckling inom kulturområdet, näringslivet och samhällsutvecklingen. Utvecklingsmedel fördelas enligt prioriteringar i regionala planer och strategier. Regionen jobbar aktivt med att synliggöra våra särskilda förutsättningar och behov för en hållbar utveckling. Det görs bland annat genom rapporter om Norrbottens förutsättningar och behov som ska leda till att stärka länets förutsättningar i viktiga regionala tillväxt- och utvecklingsfrågor. Rapporter som tas fram inom Regional förnyelse utgör viktiga beslutsunderlag i det regionala tillväxtarbetet i Norrbotten.

Förnyelse för framtiden

Den samlade bedömningen är att målet är delvis uppnått och att de aktiviteter som genomförts och pågår bidrar till att målet kan uppnås under året.

För att fokusera och skapa genomförandekraft i vårt förnyelsearbete har strategin Vägen till framtidens hälsa och vård år 2035 arbetats fram och antagits av regionstyrelsen i juni. Målbilden i strategin har formats i dialoger med såväl medborgare, patienter, medarbetare och chefer.

Andra aktiviteter inom området är en fortsatt stor utbildningssatsning inom patient- och flödesorientering för chefer och tränare samt aktiviteter för att involvera patienter och närstående i förbättringsarbeten bland annat via regionens deltagande i projektet Spetspatienter.

Fortsatta strategiska forskningssatsningar bland annat inom psykiatri och hälsoekonomi bidrar också till måluppfyllelsen.

För att tillförsäkra en strategisk och sammanhållen utveckling fortsätter vi att utveckla arbetsformerna i våra interna samverkansforum för utvecklingsfrågor såsom Utvecklingsrådet och Kompetens – och utbildningsforum. Dessutom deltar regionen i ett stort antal externa samverkansprojekt och samverkansforum som bidrar till god omvärldskunskap och viktiga kontakter för utvecklingskraft.

Medarbetare*Attraktiv arbetsgivare*

Målen för området attraktiv arbetsgivare är utmanande och kräver ett långsiktigt aktivt arbete. Den samlade bedömningen är att målet är delvis uppnått för perioden. Chefernas förutsättningar att utöva ledarskap behöver fortsatt utvecklas, där stöd och avlastning i bemanningsfrågor är avgörande. Därför är det pågående projektet avseende bemanningsplanering prioriterat, tillsammans med utbildningsfrågor, rekryteringsarbete, uppgifts- och kompetensväxling. Regionstyrelsen har fattat beslut om särskilda satsningar, som en del i arbetet med att öka attraktiviteten och minska beroendet av inhyrd bemanning.

Aktivt medarbetarskap

Den samlade bedömningen av de delmål som kan utvärderas i delårsrapporten, är att målet är uppnått för området. Mätningarna av sjukfrånvaron visar att den totala sjukfrånvaron ligger lägre jämfört med samma period förra året och att andelen hälsofrämjande och förebyggande insatser ökar. Sammantaget är aktivt medarbetarskap ett område som kräver stora insatser under många år. Därför är det pågående projektet för att minska sjukfrånvaron prioriterat och fortsatt fokus är på tidig rehabilitering och förebyggande insatser.

Ekonomi

Ekonomi som ger handlingsfrihet

Den samlade bedömningen är att målet är delvis uppnått. Regionen redovisar ett positivt resultat för perioden på 4,2 procent av skatter, utjämning och statsbidrag och således uppnås det finansiella delmålet som är 2 procent. Enligt årsprognos bedöms resultatet bli 3,9 procent och således bedöms delmålet uppnås även för helår 2018. För att helt uppnå målet måste divisionerna hålla sina ekonomiska ramar. Två av fem divisioner uppnår resultatmålet för perioden och två av fem prognostiserar att nå resultatmålet för 2018. Ekonomisk effekt av handlingsplanerna har minskat under andra tertialen och bedöms fortsätta ge svag effekt resten av året. Svårigheter med kompetensförsörjningen medför fortfarande ökade kostnader för inhyrd personal inom somatisk vård, både läkare och sjuksköterskor.

För att långsiktigt upprätthålla en ekonomi som ger handlingsfrihet måste kostnadsnivån sänkas samt nettokostnadsutvecklingen vara lägre än intäktsutvecklingen. Det förutsätter att de ekonomiska handlingsplanerna ger full effekt samtidigt som andra kostnader inte får öka. Det återstår arbete för att uppnå det.

Ekonomi som inte belastar kommande generationer

Måluppfyllelsen har förbättrats sedan första tertialen och den samlade bedömningen är att målet delvis är uppnått. Regionens positiva resultat förbättras vilket ökar soliditeten och likviditeten och planerade avsättningar för att trygga framtida pensionsutbetalningar har gjorts.

Regionens kostnader för att producera hälso- och sjukvård är högre än genomsnittet i riket. Senaste jämförelsen (2017) visar att kostnadsnivån är ca 7 procent högre än för jämförbara sjukhus.

För att helt uppnå delmålen en verksamhet som är anpassad till regionens intäktsnivå samt en verksamhet som är kostnadseffektiv behöver kostnadsnivån sänkas i storleksordningen 200-300 mkr. Arbetet med processer och flöden måste fokuseras. En viktig komponent i effektiva processer är produktions- och kapacitetsplanering.

Arbetet med kompetensförsörjning, kompetensväxling samt att införa nya arbetssätt har avgörande betydelse för måluppfyllelsen.

Bilagor:

Delårsrapport Region Norrbotten augusti 2018